

Tollbamondás

Lotz János Skandináviában szoros kapcsolatot tartott fenn a dán strukturalista nyelvészekkel, különösen Louis Hjelmslev nyelvészprofesszorral, akihez személyes barátság is fűzte. Roman Jakobson Laziczius Gyula közvetítésével került kapcsolatba Lotzcal, Wolfgang Steinitz, a neves finnugristát pedig még budapesti tanulmányai révén ismerhette. Mindketten a náci uralom elől menekültek Stockholmba, ahol Lotz nyújtott nekik menedéket. Lotz a negyvenes évek elején azon is gondolkodott, hogy Stockholmban a genfi, prágai és koppenhágai mintát követve, Jakobson és Steinitz stockholmi tartózkodását kihasználva(,) létrehozza a Stockholmi Nyelvészkört. Erre azonban nem került sor, mert Jakobsonnak még a háború alatt sikerült az Amerikai Egyesült Államokba jutnia, ahol hamarosan a New York-i Columbia Egyetem tanára lett. Jakobson javaslatára hívták meg Lotz Jánost a Columbia Egyetemre, ahol 1967-ig az általános nyelvészet professzoraként tanított. Az általános nyelvészet nála magában foglalta a finnugor nyelvészetet, a fonetikát, a verstant, sőt a magyar irodalomtörténetet, illetve művelődéstörténetet is. Stockholmba 1963-ban tért vissza egy évre, hogy megszervezze az első skandináv általános nyelvészeti tanszéket.

Útmutató a tollbamondáshoz

Írjuk fel a táblára: Louis Hjelmslev (kiejtve: luisz jelmszleu), Roman Jakobson, Wolfgang Steinitz, Laziczius

Közöljük a diákokkal, hogy a Stockholmi Nyelvészkör egy létrehozandó társulatnak a hivatalos neveként szerepel a szövegben.

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden diák végez.

Útmutató a javítóknak

A 4. mondatban a közbevetés is lehet helyes megoldás.

Szövegértés – MEGOLDÁSOK**1. A nyelvtanításról**

6/

a) Milyen módszerekkel lehet külföldieknek tanítani a magyar nyelvet a szöveg szerint?

- a kommunikatív nyelvoktatás,
- a nyelvtani rendszer bemutatása
- és a fordítások révén

(Tehát szétválasztható a *nyelvtani-fordító módszer* kifejezés, de elfogadható elemenként is, ha ebben a formában írják be a megoldást.)

b) Milyen taneszközökkel lehet tanítani a magyar nyelvet a szöveg szerint?

- nyelvtankönyv,
- nyelvkönyv,
- szöveggyűjtemény

2. Válaszolj a szöveg alapján a feltett kérdésekre!

4/

- a) Mely csoport számít magyar szakosnak a felsorolt bölcsészek közül? **irodalmárok**
- b) Az 1920-as években ki szervezte meg a külföldi oktatást? **Klebelsberg Kunó**
- c) Ki nem volt nyelvoktató a szövegben szereplők közül? **Klebelsberg Kunó, Szili Katalin**

3. Döntsd el, hogy a szöveghez kapcsolódó állítások igazak vagy hamisak!

3/

Tégy + jelet a megfelelő oszlopba!

	Igaz	Hamis
A szövegben szereplő nyelvoktatókról tudjuk pontosan, hogy mikor tanítottak külföldön.		+
Kizárólag magyar anyanyelvűek taníthatnak külföldön magyar nyelvet.		+
A magyar mint idegen nyelv egy tantárgy.	+	

4. Írd a megfelelő helyre a kiemelt szavakat a szöveg tartalma alapján!

4/

BÖLCSÉSZ NYELVOKTÁTÓ KUTATÓTANÁR LEKTOR

Egy sorba több megoldás kerül.

Tanárként foglalkoztathatják.	<i>bölcsész, nyelvoktató, kutatótanár, lektor</i>
Szüksége van idegen nyelvi tudásra.	<i>bölcsész, nyelvoktató, kutatótanár, lektor</i>
Mást is taníthat, mint a nyelveket.	<i>bölcsész, kutatótanár</i>
Ez a két szó szinonima egymással.	<i>nyelvoktató, lektor</i>

Soronként 1 pont, ha mindegyik megoldás szerepel a cellában.

5. Milyen tudásra volt szükség – a szöveg szerint – a külföldi nyelvtanításhoz?

3/

Az alábbiak közül három megoldás elfogadható.

*széles körű műveltség / a fogadó ország kultúráját ismernie kell / saját nyelvtanulási tapasztalatok /
jó kommunikációs (fejlesztő) képesség / lehetőleg több élőnyelvet is beszéljen*

Elérhető pontszám: 20 pont

Elért pontszám: _____

Helyesírási feladatok - MEGOLDÁSOK

1. A következő szöveg hemzseg a helyesírási hibáktól. Írd le az írást helyesen! (Ne feledkezz meg az írásjelhasználatról sem!) A pontszám nem a hibák számát jelzi. 20/

Bíró László (1899–1985) a modern golyóstoll feltalálója. Budapesten született, és **Argentínában**, Buenos Airesben halt meg. Orvosnak tanult, de **1921 és 1938** között volt újságíró, szobrász, festő, műkritikus, **bróker, hipnotizőr, autóversenyző (nincs vessző)** és **autókereskedő** is. Bíró leghíresebb találmánya a golyóstoll, amelyet 1938-ig már **több mint** száz országban szabadalmaztatott, **pl.** az **USA-ban** is. A másik fontos találmánya az **automata** sebességváltó volt, melyet a General Motors vásárolt meg **tőle**, miután megbizonyosodtak a működéséről. Ezt **bizonyítandó** Bíró oldalkocsis **motorkerékpárjába** építette a szerkezetet, és mérnök barátjával megtette a Berlin–Budapest, **több mint** ezer **kilométeres** távot hiba nélkül. Érdekesség, hogy a GM nem azért vásárolta meg az **automata** váltó szabadalmát, hogy beépítse azt a gépjárműveibe, hanem azért, hogy ne kerüljön a **konkurencia** kezébe.

(Forrás: internet)

Minden egyes helyesírási hiba – az írásjelhasználati is – egy pont levonását jelenti a maximálisan adható 20 pontból.

2. Húzd alá a helytelen elválasztásokat!

12/

rend-ületlenül, So-ós, Bel-grád, elekt-ron, melo-dráma, edd-zünk, szám-üzetés, meg-int, leg-elöl, zápore-só, Ford-dal, arc-hi-vá-lás

Minden helyes megoldás (a hibás formák aláhúzása, a helyesek jelöletlenül hagyása) 1 pontot ér.

3. Egészítsd ki a következő szavakat ly-nal vagy j-vel!

10/

folyondár, döllyfös, duhaj, zshivajgó, szénaboglya, tályog, muszáj, csevej, valamije, sapkabojt

4. a) Állítsd számozással betűrendbe az alábbi táblázat első oszlopában található szavakat! Utána illeszd hozzájuk a velük egy sorban lévő toldalékokat, illetve utótagokat, majd írd le ezeket helyesen a 4. oszlopba!

7/

	Betűrendbe sorolás számozással	Toldalék/utótag	Toldalékkal/utótaggal ellátott szóalakok/szókapcsolatok
Watergate	4	ügy	Watergate-ügy
Watt	6	-i találmány	watti
Washington	2	állam	Washington állam
Wass	3	-val	Wass-sal
Waterloo	5	-i csata	waterlooi csata
Wallace (ejtése: vállász)	1	-val	Wallace-szal

A helyes betűre sorolásért összesen 1 pont adható. A 4. oszlop minden helyes megoldása 1 pontot ér.

b) Írd le a Washington szót minden lehetséges helyen elválasztva! Wa-shing-ton

1/

5. Írd le helyesen az alábbi szóegyenleteket!

10/

DÉLI+SARK	Déli-sark
DÉLI+SZÉL	déli szél
DÉLI+BÁB	délibáb
DÉLI+KÁRPÁTOK	Déli-Kárpátok
DÉLI+PÁLYA+UDVAR	Déli pályaudvar
DÉL+JEMENI	dél-jemeni
DÉL+KÍNAI+TENGER	Dél-kínai-tenger
DÉL+NYUGAT+MAGYAR+ORSZÁG	Délnyugat-Magyarország
DÉL+VIDÉK (tájegység)	Délvidék
DÉL+SZLÁV+HÁBORÚ	délszláv háború

Elérhető pontszám: 60 pont

Elért pontszám: ____